

Slovo: 36. O mudrcích a hvězdě

Postavme se spolu s mudrci do řady těch, kteří spolu s anděli, pastýři, ovečkami a celým stvořením zpívají „sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi“.

Slovo

O mudrcích a hvězdě

1. čtení: Izajáš 60, 1 - 6 (alter. Žalm 72, 11)

- 1 „Povstaň, rozjasni se, protože ti vzešlo světlo, vzešla nad tebou Hospodinova sláva.
- 2 Hle, temnota přikrývá zemi, soumrak národy, ale nad tebou vzejde Hospodin a ukáže se nad tebou jeho sláva.
- 3 K tvému světlu přijdou pronárody a králové k jasům, jenž nad tebou vzejde.
- 4 Rozhlédni se kolem a viz, tito všichni se shromáždí a přijdou k tobě; zdaleka přijdou tví synové a dcery tvé budou v náručí chovány.
- 5 Až to spatříš, rozzáříš se, tvé ustrašené srdce se radostně rozbuší, neboť hučící moře tě zahrne svými dary, přijde k tobě bohatství pronárodů.
- 6 Přikryje tě záplava velbloudů, mladých velbloudů z Midjánu a Éfy; přijdou všichni ze Šeby, ponесou zlato a kadidlo a budou radostně zvěstovat Hospodinovu chválu.

2. čtení: Matouš 2, 1 - 15

- 1 Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se:
- 2 „Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.“
- 3 Když to uslyšel Herodes, znepokojil se a s ním celý Jeruzalém;
- 4 svolal proto všechny velekněze a zákoníky lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit.
- 5 Oni mu odpověděli: „V judském Betlémě; neboť tak je psáno u proroka:
- 6 „A ty, Betléme, v zemi judské, zdaleka nejsi nejmenší mezi knížaty judskými, neboť z tebe vyjde

vévoda, který bude pastýřem mého lidu, Izraele.““

7 Tehdy Herodes tajně povolal mudrce a podrobně se jich vyptal na čas, kdy se hvězda ukázala. Potom je poslal do Betléma a řekl:

8 „Jděte a pátrejte důkladně po tom dítěti; a jakmile je naleznete, oznamte mi, abych se mu i já šel poklonit.“

9 Oni krále vyslechli a dali se na cestu. A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě.

10 Když spatřili hvězdu, zaradovali se velikou radostí.

11 Vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou; padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary – zlato, kadidlo a myrhu.

12 Potom, na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, jinudy odcestovali do své země.

13 Když odešli, hle, anděl Hospodinův se ukázal Josefovi ve snu a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uprchni do Egypta a buď tam, dokud ti neřeknu; neboť Herodes bude hledat dítě, aby je zahubil.“

14 On tedy vstal, vzal v noci dítě i jeho matku, odešel do Egypta

15 a byl tam až do smrti Herodovy. Tak se splnilo, co řekl Pán ústy proroka: „Z Egypta jsem povolal svého syna.“

Sestry a bratři,

kdo by neznal vánoční betlémy! Josef s Marií se sklánějí nad čerstvě narozeným Jezulátkem v jesličkách, vedle postávají kravička a oslík, nesmějí chybět andělé, ovečky s pastýři, no a samozřejmě tři králové nejlépe na velbloudech.

Dojemný obrázek poslepovaný ze stručných příběhů sepsaných v evangeliích Matoušem a Lukášem.

Když se do vyprávění obou evangelistů ovšem začteme důkladněji, zjistíme, že ve skutečnosti není Betlém jeden ale jsou Betlémy dva.

Ten Matoušův neví nic o sčítání lidu, o jesličkách v chlévě a nemá ani scénu s pastýři a zástupy andělů.

Ten Lukášův zase nezná příběh o mudrcích, zato popisuje jak se Josef s Marií museli do Betléma dostavit z dalekého Nazaretu ke sčítání lidu a jak nesehnali lepší ubytování než chlév pro dobytek.

Matouš naproti tomu předpokládá, že Josef s Marií žili v Betlémě odjakživa a odstěhovali se odtud narychlo až po návštěvě mudrců. Nejprve šli do Egypta a nakonec se usadili v Nazaretu.

Jak si máme, sestry a bratři, s těmito dvěma Betlémy poradit?

Jsou v zásadě dvě sorty lidí. Jedni se snaží obě zprávy o Ježíšově narození sloučit, slepit a udělat z toho jeden příběh, a to i navzdory tomu, že jednotlivosti nebudou vždy pasovat.

Druzí se naopak soustředí na zjevné rozdíly a nesoulady, načež Bibli nakonec odloží se slovy „kdo ví, jak to bylo“.

My se dnes vydáme třetí, náročnější cestou. Pokusíme se porozumět, co nám chce evangelista svým osobitým příběhem o narození Páně sdělit, k čemu nás chce pozvat a k čemu vyprovokovat. To je to, oč v Bibli jde především.

Je to podobné, jako kdyby vám váš otec či děda vyprávěl o Mirotíně, vesnici kdesi daleko na Ukrajině, kde prožil kus života. To vyprávění určitě nebude zdaleka ve všem historicky přesné.

O to ale přece nejde. Nejste historik a navíc ani ten nejspolehlivější vědecký archiv nedokáže zprostředkovat to, co vám chce předat váš předek: emoci, vztah k danému místu, k lidem, na něž vzpomíná, sounáležitost s mirotínskou komunitou.

A vám bude při tom naslouchání postupně čím dál tím jasnější, že se do toho Mirotína musíte někdy podívat a přímo na místě zažít pocity, naděje a očekávání, které znáte sice jen zprostředkovaně, ale přesto podobně intenzivně.

Takhle nějak je to i s vyprávěním o Kristově narození. Evangelisté Matouš ani Lukáš u toho tenkrát určitě nebyli, ba dokonce Ježíše nezažili ani jako dospělého. Všechno, o čem vyprávějí, mají z doslechu a to ještě v kdovíkolikátém podání.

Druzí dva evangelisté, Marek a Jan, to vzdali hned na začátku a vůbec se o narození Spasitele nezmiňují. Jenže Matoušovi a Lukášovi to nedá. Naslouchají vyprávění předků ve víře a prožívají při tom stejné emoce, jako oni. Jaké to byly emoce? Jaké pocity, naděje a očekávání sdílela první církev, jaké pocity, naděje a očekávání chtějí Matouš s Lukášem předat i nám?

Především je to zpráva o tom, že Bůh se rozhodl zachránit svět. Zachránit ho tím, že ho znovu utvoří. Jako kdysi na počátku stvořil z pusté, prázdné a temné země ráj plný života, nyní tvoří ze zpustlého, prázdného a tmou posedlého lidstva nový lid naplněný světlem a novým životem.

Nové Boží tvoření právě začalo, chtějí nám naléhavě sdělit oba evangelisté. Podobně jako se na počátku nad vodami vznášel Duch Boží, tak nyní „zastínil“ dívku Marii (Lk 1, 35) a na svět přišel první skutečný člověk.

Narodil se Syn člověka, prototyp nového lidství, nové humanity, vzor a měřítko všech dalších generací, kteří ve víře novému Božímu tvoření přitakají.

Podobně jako na počátku Bůh stvořil svět z ničeho, také nyní, na počátku nového tvoření, začne z ničeho nic.

Spasitele porodí panna Marie, na tom se Matouš i Lukáš shodují. Pátrat nyní, jestli je to možné, nebo ne, hrát si na historiky nebo gynekology, rozhodně není to, co od nás evangelisté očekávají. O to jim skutečně nejde.

Chtějí nám především zprostředkovat onu povznášející emoci plnou nadějného očekávání, vědomí, že na tomto světě nejsme sami, vydání na pospas všelijaké prázdnotě a temnotě, které nás svírají.

Chtějí nám sdělit úžasnou novinu, že Bůh na nás nezapoměl, ale počínaje narozením Ježíše Krista začal z ničeho nic přetvářet tento náš svět do nové, daleko lepší podoby.

Nyní jde o to nezůstat stranou jako nějací nezávislí pozorovatelé, ale přidat se, nechat se sami nově přetvářet (znovuzrodit) a stát se součástí nového stvoření, přijmout za své nové lidství, nový životní styl podle Kristova příkladu.

Evangelista Matouš k vyprávění o narození Páně připojuje známý obraz tří mudrců. Musíme si hned zpočátku říct na rovinu, že nikde neuvádí kolik jich bylo, a nevíme ani jak se jmenovali. Že byli mudrci tři, se usuzuje z počtu darů, které přinesli. Zlato, kadidlo a myrha.

Znovu si musíme připomenout, že podstatné není to, kolik mudrců do Betléma přišlo, kdy dorazili, kde se tam vzali a odkud, ale co nám chce Matouš tímhle vyprávěním sdělit, k čemu nás chce pozvat a k čemu vyprovokovat.

Matouš rozhodně nebyl historikem a neměl ani přístup do tehdejších archívů a knihoven. Ostatně stejně by tam o našich mudrcích nic nenašel.

V čem byl ale kovaný odborník, byly starozákonní spisy. A když v nich tak pátral po informacích o očekávaném novém věku, který Hospodin připravuje, narazil bezpochyby i na známý oddíl z proroctví Izajášova (dnešní čtení).

Prorok v něm vyhlíží dobu, kdy se vlast Božího lidu stane světovou křižovatkou. Hospodin obrátí temotu přikrývající zemi, obrátí soumrak národů v nové světlo. Budou si tam podávat ruce králové celého světa a budou přinášet dary.

„Přikryje tě záplava velbloudů,“ čteme u Izajáše, „ponesou zlato a kadidlo, a budou radostně zvěstovat Hospodina.“

Boží lid poslouží k dobrému celému světu, bude ostatním národům svítit, stane se inspirací jak nově uspořádat skutečně spravedlivý a pokojný svět.

A Matouš už ví, že právě takovým světlem se stal a nadále jím zůstává Ježíš Kristus. Jeho učení a jeho životní cesta jsou tím nejlepším vodítkem pro svět, po němž toužíme, pro svět bez sobectví, násilí a nespravedlnosti.

Lidé z celého světa, kteří k němu najdou cestu, pokloní se mu a odevzdají mu všechno, na čem si dosud zakládali, budou poté získané světlo nést dál.

Právě proto se v Matoušově vánočním příběhu setkáváme s mudrci z východu. Evangelista je nemohl nezmínit. Bez nich by vánoční zvěst nebyla celá.

Máme si uvědomit, že nové Boží tvoření, které začalo z ničeho nic narozením Spasitele, se týká celého světa. Nejde jen o naši „dušičku“, naše soukromé spasení, jde o víc, o daleko víc, jde o celý svět.

Do všech jeho koutů se má dostat betlémské světlo, zpráva o začátku nového Božího utváření lidské komunity, poselství o možnosti nového života.

Do všech stran se mají šířit nové vztahy a nová naděje. Právě tuhle základní emoci nám chce evangelista zprostředkovat.

Pokud budeme Matoušovu vyprávění naslouchat srdcem, bude nám postupně čím dál tím jasnější, že se do toho Betléma musíme vypravit sami a přímo na místě zažít pocity, naděje a očekávání, které známe sice jen zprostředkovaně, ale přesto podobně intenzivně.

Nemyslím, že bychom hned museli letět na exkurzi do Palestiny.

Spíš jde o to postavit se spolu s našimi mudrci do řady těch, kteří spolu s anděli, pastýři, ovečkami a celým stvořením zpívají „sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi“.

Jde o to nezůstat stranou, ale přitakat novému Božímu tvoření a nechat se skutečně přetvářet.

„Povstaň, rozjasni se, protože ti vzešlo světlo!“

PeČ

SPCH 25. 12. 2018 (Boží hod vánoční)

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)